

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

6. De peccato Iuramentum violantis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

Seet. I. De Præcepto II. Recept. Sent. 109

mane aures 22. q. 5. Valent. 1.2. d. 5. q. 13. pun.
2. Tolet. 1.4. c. 21. n. 9. Sa. v. iuramentum. n. 6. Sanch.
1.3. sum. c. 6. n. 1.1. Reginal. 1.2. n. 9. Diana p.
2. ar. 1. resol. 25. & p. 1. ar. 6. resol. 3. Manu. to. 1.
sum. c. 90. n. 7. Suar. de iuram. 1.3. c. 1. n. 6. Lessi.
1.2. c. 4.2. dub. 9. num. 48.

32 Qui sua sponte se offert ad iuramentum sine necessitate peccat mortaliter, amplius bologus vtrius.

Si quis orationem de futuro confirmet iuramento, vrendo aliqua amphibologia, aut furo verborum aut aliqua conditione tacite subintellecta: atque adeo iuret id quod est verum secundum mentem suam: falsum autem secundum mentem eius, cui iuratur: peccat lethaliter, si id gerat, vel iponte se offerat sine necessitate, vel à superiore legitime iussus iurare. Nauar. sum. cap. 12. num. 8. Sayr. in clauis, l. 5. c. 4. n. 21. Tolet. 1.4. c. 21. num. 9. Lessi. 1.2. cap. 42. n. 46. & 48. Azor. p. 1. c. 4. q. 5. Armil. v. iuramentum, num. 16. Lopez p. 1. c. 42. Ratio est, quia præceptum naturale Religionis non solum obligat ad diuinum tuendum honorem, efficiendo verum id, in cuius confirmationem re vera est intocatum diuinum testimonium, sed etiam id, quod rationabiliter potest ab aliis credi, fuisse diuino testimonio confirmatum: aliam minueretur perse loquendo, apud illos honor diuinus: & superior, vel iudici, vel parti fieret iniuria, & iudicium peruerteretur.

33 Scio iuramentum sine necessitate excusari à perituro, & à lethali crimine, si amphibologiis vtatur extra iudicium, & in materia non præiudiciali: vel si irrationabiliter compellatur ad iurandum. Quia in hoc iuramento deficit solummodò discretio seu iudicium, cuius defectus solus non efficit iuramentum mortaliter peccaminosum. Bonac. de leg. d. 4. quest. 1. num. 12. Filliuc. tr. 2.5. num. 33. Sanch. 1.3. cap. 6. Diana punct. 2. tract. 1. resol. 25. & punct. 3. tract. 3. resol. 30. Monuerim, admodum perniciosum esse restrictionem mentalium vsuum, & valde iuri naturali quatenus homo est animal sociale, repugnare, omnemque societatem dissolvere: nihilque aliud esse, quam fraudum sentinam omnibus Christianis omnino abhorrendam.

CAPVT V.

De peccato iuranti ex consuetudine.

34 Qui habent iurandi consuetudinem, sed non mentem in statu peccati et thali non est.

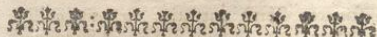
CONSUETVDO iurandi vt sumitur pro habitu inclinante ad actus similes illis, quibus fuit productus per se non est peccatum mortale. Quia ipsa est potius peccati mortalis effectus. Peccatum enim non consistit in habitu, sed in actu, vel in alicuius actus omissione. Vnde qui habet iurandi consuetudinem, sed non mentiendi, non est in peccati lethali, statum: etiam si non conetur eiusmodi consuetudinem euellere. Quia talis consuetudo non est magis praua, quam sint ipsi actus iurandi: habitus enim suam desumit malitiam ab actibus: sed actus non sunt mortaliter mali, cum non sint perituro. Ergo. Valent. 2.2. d. 6. quest. 7. punct. 3. Reginal. 1.17. num. 87. Sanch. 1.3. sum. cap. 5. Filliuc. tract. 2.5. cap. 10. quest. 9.

Eschob. & Mend. Theol. Moral. Tom. IV.

Qui vero habet iurandi & mentiendi consuetudinem, & iungendi mendacia cum iuramento: peccat lethaliter, si talem consuetudinem euellere non conetur. Quia censetur esse in proxima delinquendi lethaliter occasione: cum illa consuetudo ad iungenda iuramenta cum mendacio inducat. Sayr. in clauis, l. 5. cap. 5. num. 10. Suar. 1.3. de iuram. cap. 6. Nauar. sum. cap. 12. num. 6. Sylui 2.2. q. 89. art. 3. concl. 3.

36 Aduertens, se habere peierandi consuetudinem, & non adhibens remedia ad illam auferendam: delinquit lethaliter, quoties id aduertit, & extirpare huiusmodi consuetudinem non conatur. Quia in proxima occasione delinquendi mortaliter delinquitur. Valent. 2.2. d. 6. q. 7. punct. 3. Bonac. de leg. d. 4. quest. 5. punct. 13. numer. 5. Sanch. 1.3. c. 5. n. 13. Graf. p. 1. l. 2. cap. 10. num. 14. Diana p. 1. tract. de circumstantiis, resol. 55.

37 Profectò ab eo statu peccati potest se liberare, de praua consuetudine, ac peccatis dolendo, & proponendo, se amplius non male iuraturum, conaturumque huiusmodi consuetudinem auellere. Vnde talis potest absolui. Quia hæc consuetudo non dicitur occasio extrinseca, ob quam sit ei deneganda absolutio. Postquam autem penitens prauam consuetudinem efficaci proposito retractauit, tunc sequentia falsa iuramenta, eadem consuetudine quasi naturali, ac necessario impetu prouenientia, non imputabuntur ad peccatum. Quia neque sunt voluntaria in se, vt supponitur: neque in sua causa puta in consuetudine, quippe quæ ab ipso per propositum retractata, non amplius voluntaria censi debet: sed indeliberata orta scilicet ex proua iurandi consuetudine. Porro quando Doctores dicunt abnegandam esse absolutionem habentem consuetudinem iurandi intelligendi sunt de habente consuetudinem iurandi ex aduertentia: non autem quando proferuntur iuramenta inaduerterter; cum tunc non sint peccata quantumcumque ex possima consuetudine oriantur. Tunc tamen ager Confessor, penitentem moneat, vt negligentiam in extirpanda praua hac consuetudine fateatur. Scio, ratione scandali vitandi quod iurans passim aliis præbere solet, iuxta prudentis Confessarii iudicium, absolutionem aliquando denegari debere, aut differri, prout saluti penitentis expedire iudicauerit. Laym. 1.1. tract. 2. c. 3. num. 6. Santius in select. d. 10. numer. 5. & 7. Diana pun. 1. tr. 5. resol. 62. & pun. 1. tract. 7. resol. 55. Caspensi. tract. 12. d. 3. num. 14. Suar. de Relig. tom. 2. de iuram. l. 3. cap. 7. num. 3.

CAPT VI.

De peccato iuramentum violantis.

38 **V**IOLANS iuramentum promissorium in re magni momenti, mortaliter delinquit, vt patet. At qui in re parui momenti serio promissa violat etiam peccat lethaliter siue sit

aut parua
serio, promissa
lethaliter
peccant.

fit tota materia siue pars. Quia qui rei paruae promissionem, quam iuramento confirmauit, non implet: quantum in se est Deum efficit testam falsi: hoc autem peccatum est lethale, cum magna Deo irrogetur iniuria. *Sect. 2. sententia haec recurreret ad trutinam. Lessi. l. 2. c. 42. dub. 5. Valent. 2. 2. d. 6. q. 7. pun. 2. Reginal. d. l. 18. n. 79.*

39
Qui emittit
iuramentum
comminatio-
nem de in-
fligenda ali-
qua maiori-
bus quam
potest infli-
gere, debet im-
plere.

Qui emittit iuramentum comminatorium de poena alicui infligenda, quam iuste potest infligere, tenetur iuramentum implere: modo eius adimpletio non sit impeditiua maioris boni, aut non sit sublata causa propter quam adimpleri debeatur; secus, si causa variata est; iuramentum enim habet hanc tacitam conditionem: Nisi causa varietur. Verum censetur variari causa, quoties aduenit causa non puniendi. Quod si quis comminetur ex passione, & ira, seu animo vindictae inordinatae: non tenetur iuramentum implere. Quia iuramentum ut sic non habet materiam bonam. *Reginal. l. 18. n. 56. Sayr. in Clau. l. 5. c. 5. n. 2. Bonac. de legib. d. 4. q. 1. pun. 4. n. 3.*

40
Iuramentum
cauens supra
promissionem
habentem ta-
citam condi-
tionem ex
intentione
iurantis. Ex
eo modo est
explicandum
quod exli-
cit & obli-
ga ip-
sa promissio.

Iuramentum cadens supra propositum vel promissionem habentem tacitam conditionem ex intentione iurantis, vel ex dispositione iuris. C. de non numerata pecu. vel ex consuetudine iam recepta: eo modo explicandum est, quo explicatur, & obligat ipsa promissio. Quia iuramentum sortitur eo modo est conditiones actus, super quem cadit. Hinc qui iurauit, se alteri centum soluturum, potest uti compensatione non soluendo, si alter sibi totidem debeat. Quia promissio censetur facta cum tacita conditione: Nisi aliunde satis fecero, vel compensauero. Similiter qui promissit aliquid absenti cum iuramento, potest promissionem ante quam acceptetur, reuocare. Quia censetur facta cum conditione: si acceptet. *Suar. de iuram. l. 2. cap. 32. Sanch. l. 3. cap. 17. n. 15. Reginal. l. 18. n. 34. Lessi. l. 2. cap. 42. dub. 7. Bonac. de iuram. q. 1. pun. 16. n. 2.*

41
Iuramentum
in dubio
explicandum
est, ut quan-
tum fieri pos-
sit, minus ob-
liget, seruata
verborum
proprietas.

In dubio iuramentum ita explicandum est, ut quantum fieri potest, minus obliget, seruata verborum proprietate. Vnde iuramentum, vel votum non ludendi (verbi gratia) intelligitur de ludo illicito, non vero de licito, qui recreationis causa suscipitur: nisi aliter conciliatur de iurantis, vel vouentis intentione. Quia ubi agitur de obligatione contrahenda, strictae interpretatio gerenda est. Ideo iuramentum restringendum est, ut quantum fieri potest, minus obliget. At si constet, iurantem, aut vouentem se voluisse obligare ad abstinendum à ludo licito, tenetur ex vi iuramenti abstinere. Porro intentio iurantis colligi potest ex fine, quo ductus est ad iurandum, aut vouendum abstinendam à ludo. *Sanch. l. 3. cap. 17. & 18. Nauar. sum. cap. 12. num. 11. Manu. part. 1. cap. 188. num. 10. Reginal. l. 18. numer. 34.*

CAPVT VII.

De Periurij poenis.

Quatuor Periurij poenas praescriptas inuenio. Prima ac praecipua est Infamia, que utroque iure tam Pontificio, quam Caesareo irrogatur. Ad hanc tamen infamiam contrahendam, duae debent conditiones concurrere, scilicet, quod solemniter iurando peierauerit: & quod postea in foro iudiciali sit de periurio publice condemnatus, ita ut sit à ferendo testimonio repudiandus. Pro iure Pontificio stat *can. Infames. 6. q. 1. can. Quicumque. q. 1. Pro Caesareo vero lex, si quis maior. C. de transact.*

Secunda est, Periurium assertorium rei praesentis vel praeteritae iure ciuili puniuntur poena criminis stellionatus. Et ideo periurus ad tempus exulat. Periurium autem promissorium hanc etiam iure ciuili poenam habet, ut praeter infamiam periurus poenam contractus soluat, & actionem, omnemque conuenientis commodum amittat. *l. vi. ff. de crimi. stellion. si quis maior. Couar. ad c. Quamuis p. 1.*

Tertia est Periurium simplex priuato homini iniuriam, ac praedictum irrogans iure tur Pontificio poena depositionis ab Ordine, si Clericus sit, puniunt. Quod si falsum dixerit testimonium in iudicio, ultra depositionem in Monasterium detrahatur si laicus sit, & sit capitale crimen, qui falsum testimonium aduersus reum dixerit, puniendus erit eadem poena, qua reus ipse puniretur, si criminis convictus foret, si vero crimen capitale non sit, tum poena falsi in homine libero est deportatio, omnium honorum publicatio; in seruo autem ultimum supplicium. *Cum non ab homine, de iudic. c. si Episcopus d. 50. Couar. ad c. Quamuis, p. 2. §. 7. n. 6. de pactis in 6. Sayr. in Clau. l. 5. c. 9. num. 7.*

Quarta est Periurus priuandus est Beneficio. Attamen procedunt haec omnia in periuro ratione deficientis veritatis: non autem ratione deficientis iustitiae, aut iudicii. Ex periurio enim in istis nec infamia incurritur, nec à testimonio repellitur, nec depositione afficitur, nec Beneficio Ecclesiastico priuatur, si autem beneficiatus periurus sit veritatis defectu: collatio Beneficii ei facta, est ipso iure nulla. Quia periurus est infamis. *Syluest. v. Periurium, n. 5. Sotus l. 8. de iust. q. 2. concl. 6. a. 3. Caiet. 2. 2. q. 89. a. 2. Filliuc. m. 15. c. 12. sine.*

CAPVT VIII.

De modis, quibus obligatio iuramenti tollitur.

Obligatio iuramenti dupliciter tolli potest. Primo, impediendo, ne illa à principio inducat. Secundo, tollendo iam inductam. Verum impediri quam inducit obligatio non potest.